DOMSTOLENS DOM (tredje afdeling)
12. juni 1986 *

I de forenede sager 98, 162 og 258/85

angående en anmodning, som Pretura di Roma i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i de for nævnte ret verserende sager

Michele Bertini og Giuseppe Bisignani

mod

Regione Lazio og Unità sanitarie locali RM (Roma) 30 og LT (Latina) 4 (sag 98/85)

og

Di Santo m. fl.

mod

Regione Lazio og Unità sanitarie locali RM (Roma) 28 og 30, RI (Rieti) 1 og LT (Latina) 4 (sag 162/85)

og

Lino Pugnaloni m. fl.

mod

Regione Lazio og Unità sanitarie locali RM (Roma) 3, 4, 9, 11, 16, 22, 26, 27, 30, 34 og 35, LT (Latina) 4 og VT (Viterbo) 3 (sag 258/85)

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikler 3, litra c), og 57, stk. 3,

har

* Processprog: Italiensk.

DOMSTOLEN (tredje afdeling)

sammensat af afdelingsformanden U. Everling, dommerne Y. Galmot og J. C. Moitinho de Almeida,

generaladvokat: J. Mischo
justitssekretær: fuldmægtig D. Louterman

efter at:

— L. Pugnaloni m. fl. ved advokat Antonio Funari, Rom, har afgivet skriftligt indlæg i sag 258/85, og L. Pugnaloni m. fl., Bertini og Bisignani samt Di Santo m. fl., alle ved advokat Antonio Funari, Rom, har afgivet mundtligt indlæg,

— Unità sanitarie locale RM 11 ved formanden Giancarlo Pascucci har afgivet skriftligt indlæg i sag 258/85,

— Den italienske Republiks regering ved Marcello Conti, avvocato dello stato, har afgivet skriftligt og mundtligt indlæg i sag 162/85,

— kongeriget Belgiens regering ved advokat Francis Herbert, Bruxelles, har afgivet skriftligt og mundtligt indlæg i sag 98/85,

— Kommissionen for De europæiske Fællesskaber ved Guido Berardis, Kommissionens juridiske tjeneste, bistået af den italienske embedsmand Silvio Pieri, der gør tjeneste ved Kommissionen som led i udvekslingsordningen for nationale embedsmænd, har afgivet skriftligt og mundtligt indlæg,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 24. april 1986,

afsagt følgende

DOM

(Sagsfremstillingen udelades)

Præmisser

1 Ved tre kendelser af 2. april, 9. maj og 13. juni 1985, indgået til Domstolen hhv. den 16. april, 29. maj og 20. august 1985, har Pretura di Roma i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikler 3, litra c), og 57, stk. 3, samt de fællesskabsretlige direktiver om fri bevægelighed for læger, idet retten ønsker oplyst, om medlemsstaterne i henhold til de nævnte bestemmelser er forpligtet til at begrænse antallet af studerende, der optages på de medicinske fakulteter, ved at indføre adgangsbegrænsning.

2 Spørgsmålet er foranlediget af behandlingen af flere sager mellem en række læger, som i flere år med overenskomst har arbejdet som vagtlæger, og deres arbejdsgivere, dvs. Regione Lazio og forskellige lokale sundhedsmyndigheder. Tvisterne vedrører spørgsmålet om opsigelse af overenskomsten med de nævnte læger.

3 Pretura di Roma har ophævet den opsigelse af kontrakterne, der er meddelt de i hovedsagen sagsøgende læger, indtil Domstolen har truffet præjudiciel afgørelse vedrørende følgende spørgsmål, som er forelagt den:

»Skal artikel 3, litra c), og artikel 57, stk. 3, i Rom-traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab fortolkes således, at alle medlemsstater er forpligtet til at opstille adgangsbetingelser ved de medicinske studier ved universiteterne, således at der sikres:

— et uddannelsesniveau svarende til de kvalitative kriterier, som er fastsat i fællesskabsdirektiverne, og som er angivet af Det rådgivende Udvalg for Lægeuddannelsen, og

— en korrekt udøvelse af den faglige virksomhed inden for rammerne af de lægeetiske regler, således at antallet af læger svarer til behovet?

Navnlig ønskes det oplyst, *om* det er i overensstemmelse med og foreneligt med reglerne og formålene i Rom-traktaten og de fællesskabsretlige direktiver om fri bevægelighed for læger, at der ikke er nogen form for planlægning eller begrænsning af det antal studenter, der kan optages på de medicinske fakulteter i forhold til de pågældende fakulteters uddannelsesmæssige kapacitet, og *om* indførelsen af almindelig adgangsbegrænsning i alle medlemsstaterne — den findes allerede i 8 medlemsstater — derfor må antages at være absolut nødvendig og således være en pligt for medlemsstaterne i medfør af traktaten og direktiverne om fri bevægelighed.«

4 Det fremgår, at hovedsagerne skal ses i et bredere perspektiv, idet forholdet er det, at der i Italien er et betydeligt antal unge læger, der søger beskæftigelse, hvorfor de kun i begrænset omfang har mulighed for at udøve deres erhverv, mens der samtidig ikke er nogen begrænsning af det antal studerende, der kan optages på de medicinske fakulteter ved de italienske universiteter.

5 Unità sanitarie locale RM (Rom) 11, den italienske og belgiske regering samt Kommissionen har rejst tvivl med hensyn til, om Domstolen har kompetence til at besvare det forelagte spørgsmål, idet de har henvist til dommen af 16. december 1981 (Foglia mod Novello, sag 244/80, Sml. s. 3045). De har gjort gældende, at adgangsbetingelserne for de studerende til de medicinske fakulteter ikke under nogen omstændigheder kan have betydning for afgørelsen af hovedsagerne, der vedrører kontraktforholdet mellem læger og deres arbejdsgivere. De har anført, at der ikke kan forelægges rent hypotetiske spørgsmål for Domstolen, når hovedsagen kun er anlagt i samme øjemed.

6 Hertil bemærkes først, at Domstolen i ovennævnte dom af 16. december 1981 fastslog, at med henblik på at give Domstolen mulighed for at udfylde sin rolle i overensstemmelse med traktaten, er det ubetinget nødvendigt, at de nationale retsinstanser i tilfælde, hvor grundene til, at de finder, at en besvarelse af deres spørgsmål er nødvendig for tvistens løsning, ikke klart fremgår af sagen, redegør for disse.

7 Det er derfor beklageligt, at den nationale ret ikke har angivet en begrundelse i forelæggelseskendelserne, når forholdet desuden er det, at det hverken af sagernes akter eller af de faktiske omstændigheder fremgår, på hvilken måde de forelagte spørgsmål er relevante med henblik på de domme, retten skal afsige. Under de konkrete omstændigheder findes det imidlertid at stride mod procesøkonomiske

hensyn, hvis Domstolen alene af den grund undlader at besvare de spørgsmål, den nationale ret har forelagt.

8 Endvidere følger det af Domstolens faste praksis, jfr. ovennævnte dom af 16. december 1981, at det tilkommer den nationale ret at vurdere, om det under hensyn til sagens omstændigheder er nødvendigt at lade et præjudicielt spørgsmål afgøre, for at den kan afsige dom. Dette synspunkt må fastholdes, selv når det, som i den foreliggende sag, er vanskeligt at forestille sig, på hvilken måde de svar, Domstolen anmodes om at give, kan have indflydelse på afgørelserne i hovedsagerne. Intet giver i øvrigt grundlag for at antage, at de nævnte tvister er konstruerede processuelle arrangementer.

9 For så vidt angår de af den nationale ret forelagte spørgsmål, har de sagsøgende læger gjort gældende, at den fri bevægelighed for læger må indebære et krav om, at der i alle medlemsstaterne sikres et vist kvalitetsniveau for den lægevidenskabelige uddannelse, ligesom den forskelsbehandling og forvridning, der ville blive følgen af en kunstigt skabt vandring af studerende og læger, bør undgås. I det øjemed vil det ifølge sagsøgerne være ubetinget nødvendigt at indføre adgangsbegrænsning ved fakulteterne, således som det allerede er sket i næsten alle medlemsstaterne.

10 Både den italienske og belgiske regering og Kommissionen har understreget, at der i fællesskabsretten ikke findes bestemmelser om adgangsbegrænsning til de medicinske fakulteter, og at medlemsstaterne frit kan fastsætte regler herom inden for rammerne af deres egen kompetence. Den omstændighed, at antallet af studerende, der optages på universiteterne, ikke er begrænset, kan ikke antages at hæmme den frie bevægelighed for læger.

11 Det kan i den forbindelse blot fastslås, at medlemsstaterne hverken i henhold til EØF-traktatens artikler 3, litra c), eller 57, stk. 3, som den nationale ret har henvist til, er forpligtet til at ændre de ordninger, der inden for deres område er gældende for deres egne statsborgere med hensyn til udøvelsen af lægegerning og den hermed forbundne uddannelse. Sådanne forpligtelser ville kun kunne følge af direktiver, som er udstedt af Rådet, og som har til formål at koordinere de nationale ordninger inden for området. Forholdet er imidlertid det, at Rådet ikke har vedtaget bestemmelser om begrænsning af det antal studerende, der kan optages på de lægevidenskabelige fakulteter.

12 Det af Pretura di Roma forelagte spørgsmål, må derfor besvares med, at fællesskabsretten ikke indeholder bestemmelser, hvorefter medlemsstaterne har pligt til at begrænse antallet af studerende, der optages på de medicinske fakulteter, ved at indføre adgangsbegrænsning.

Sagens omkostninger

13 De udgifter, som er afholdt af Den italienske Republiks og kongeriget Belgiens regeringer samt af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, der alle har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger i øvrigt.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (tredje afdeling)

vedrørende det spørgsmål, som Pretura di Roma har forelagt ved kendelser af 2. april, 9. maj og 13. juni 1985, for ret:

Fællesskabsretten indeholder ingen bestemmelser, hvorefter medlemsstaterne har pligt til at begrænse antallet af studerende, der optages på de medicinske fakulteter, ved at indføre adgangsbegrænsning.

Everling Galmot Moitinho de Almeida

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 12. juni 1986.

P. Heim
Justitssekretær

U. Everling
Formand for tredje afdeling